

SZARVASI ÚJSÁG

A KERESZTÉNY NEMZETI POLGÁRSÁG LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre 360 k.
Fél évre 180 k.
Negyedévre 90 k.
Egyes szám 6 k.

Felélős szerkesztő: Dr. SALACZ ELEMÉR. — Felélős kiadó: GULYÁS PÁL.
Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földművesek Pártkőre.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: III. K, BELICZEY-UT 118. SZÁM.

Hirdetések mm sora
2-50 K, Apróhirdetés
10 szócig 50 K,
Hivatalos hirdeté-
nyek garmond sora
10 K, Nyílt-tér so-
ronkint 20 korona.

MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEKEN REGGEL.

Munkabérek szabályozása.

A földmivelésügyi miniszter egész sorozatát vette munkába azoknak a törvényjavaslatoknak, amelyek a mezőgazdasági munkások érdekeit a ma iri hatásosabb vélelomben kívánják részesíteni. Legalább a munkabérek szabályozásának kérdése kerül sora

Az a tapasztalat merült fel, hogy a gazdasági munkabérek egyes helyeken olyan kedvezőtlenül alakultak ki, hogy a munkások egyáltalán képtelenek megélni a keresetükből. Ezen a sérelmes helyzeten úgy akar segíteni a földmivelésügyi miniszter, hogy jársonkint munkabérmegállapító bizottságokat szervez, amelyek megállapítják a legkisebb munkabéreket. Aki ezeknél a minimális munkabéreknél kevesebbet fizet, az pénzbírsággal büntetik.

Ugyancsak külön munkabérbizottságokat szerveznek jársonkint a munkaadók és a munkások között felmerülő vitás kérdések elintézésére. Itt a cél az, hogy ha csak lehet, békés uton egyenlítsék ki az ellentéteket. Szükség

esetén azonban a munkabérbizottság ítélettel döntené el a vitás kérdést.

Meglevő munkástörvényeink a munkaadó és munkát vállaló vitás kérdéseit tudva levően a közigazgatás, illetve a rendes bíróság elé utalják. A tervezet szerint ezek az ügyek a jövőben a munkabérbizottságok hatáskörébe tartoznának. Ez a munkabérbizottság a munkások és a munkaadók képviselőiből alakul, tehát több hozzáértéssel s az életviszonyok közvetlenebb ismerete alapján bírálhatja el az ügyeket, mint a jószágbíró. Ezenkívül ez a bíróság a jogszabályok formájától mentes, tisztán a dolog lényegét érintő kölcsönös meggyőződésre irányuló tárgyalást folytathat, minél fogva ilyen eljárás során több remény van a békés megegyezésre, ennek híján pedig a méltányos és gyors tempójú döntésre, mintha a formaszerecségeknek, alaki szabályoknak és paragrafusoknak inkább álävetelt bírói eljárás-hoz folyamodnánk. A munkabérvédelem gondolata mindenestre rokonszenves, csak arra kell vigyázni a kiépítésénél, hogy az osztálybíróság nagy hibájába ne esünk.

Főként azon fordul meg a bírások megbízhatósága, hogy a szakbírák ne tartozzanak semmiféle osztályharc szító politikai szervezethez, mert amint az osztályharc célzata mozgatja őket, tökéletesen alkalmatlanokká válnak a közérdeknek megfelelő megvilágos és lelkiismeretes bírói vagy armegállapító munka teljesítésére, legkevésbé pedig arra lesznek alkalmasak, hogy békét szerezzenek.

A lakóépítés előmozdítása.

Az 1921. évi L. t. c. 30. évi adómentességet biztosít az új házaknak, az olyan toldalék építkezéseknek, amelyekkel fennálló épület oly gyarapodást nyert, hogy ezáltal új adó tárgy keletkezik. Husz évi adómentesség illeti meg az olyan toldalék építkezéseket, amelyeket előbb fennállott, de föld színig lebontott és nem lakóhelyiségül épületrész helyébe a falak vagy falrészek felhasználása nélkül emeltek, továbbá amelyekkel előbb nem létezett emelet ráépítésével, esetleg olyan módon keletkezik új adó tárgy, hogy a ráépítés a meglevő tetőzet emelése nélkül az eddigi padlásürnek részbeni beépítésével (másodszerűen) történik, ez az adómentesség azonban csak az így keletkezett új adótárgyra szoríkozik.

Tizenöt évi adómentesség illeti meg az olyan átalakítást, amely-

nek következtében a közvetlenül az átalakítás előtti időben nem lakás céljára szolgáló épület, vagy épületrész lakásá alakították át, de csak akkor, ha az átalakított épület, épületrész egy köbméterére eső átalakítási költség legalább hatszorosa teszi annak az összegnek, amelybe a háborút közvetlenül megelőző időben ugyanolyan épület vagy épületrész 1 köbméterének építése került.

Ha valamely emelet rá építése következtében az épület régebbi legfelső szintjének födelét teljesen újból kell elkészíteni, az előbbi legfelső szinten levő helyiségeknek 15 évi adómentességben részesülnek.

Az adómentesség a házadón felül a közsigi pótdáóra is kiterjed, de nem terjed ki az általános jóvedelmi pótdáóra továbbá a köztüzemi díjakra és a díjak pótlékaira, végül a házbérekben való kincstári részesedésre sem.

HIREK.

Felhívás.

Közudomású tény, hogy a románok által 1919. évi december havában rekvirált és Budapestre szállított gabona után fizetelt pénzek hiaatalomhoz küldettek, ahol azok ma is őriztetnek.

A pénzek szétosztása régebben megkezdélteft, de már az előkészítő munkálataknál kfttnt, hogy a hiteles és minden tekintetben megbízható névjegyzék hiányában az sem állapítható meg, hogy ki és mennyi gabnát szállított be, s vajjon az illetők részesültek e már közvetlenül térítményben, vagy sem?

Egyes igénygjosultak a vármegye ellen pert is indítottak, de a gyulai kir. Törvényszék, mint II-od fokú bíróság kimondotta, hogy a kezelemény alatt álló pénzek, a már fentebb előadott okokból, egyénileg nem oszthatók.

Miután kétségtelen, hogy ezen pénzek a gazdaközönség által szenvedett károk részbeni megtérítéséből származnak, önként vetődött fel a gondolat, hogy ezen egyénileg szál nem osztható pénzeket oly célra fordíttassanak, melynek előnyeit, ha közvetve is, de elsősorban a gazdaközönség élvezze. A gazdaközönség vezetőivel, de különösen Borgulya Pál nemzetgyűlési képviselő uralról folytatott tárgyalások arról győzték meg, hogy ezen célt legalkalmasabban szolgálja egy Szarvason felállítandó „Járási Mezőgazdasági iskola.”

Az érdekelteft gazdák értekezlete f. évi november hó 5-én egyhangulag elhatározta, hogy ezen összeggel szolgálja ki. ánya ezen nagyfontosságú cél, s a maga részéről is kívánatosnak tartja a gazdasági iskola felállítását.

Felhívom mindazokat, akik a fentjelzett időben a románok részére gabonát szállítottak, de ennek pénzbeli ellenértékét még teft nem vették, a mai napról számított 45 nap alatti nyitvatartomnál jelentsek be vajjon hozzájárulnak-e a november 5-én megfogatott gazdasáerkezlet határozatához, vagy igénylik-e jogosnak vélt térítésüket?

Megjegyzem, hogy akik ezen határidőn belül jelentkeznek be nem jelentük, olybá fognak véteni, mint akik követeléseikről lemondottak és illetoleg a gazdasáerkezlet határozatához hozzájárultak.

Hiszem, hogy polgártársaim átérzik a mezőgazdasági iskola fontosságát és előnyeit s lemondanak azon pénzekről, melynek minden filléréhez csak átok fűződik.

Ha mindannyian így gondolkoznak áldozatkészségre tudjuk szerketeni a közönséget, sőt magát az államot is, s megvejtési alapját egy olyan kulturális intézménynek, mely a maga nevében első lesz a magyar Alföldön.

Szarvas, 1922. évi november hó 8-án.
Dr. Schauer, főszojalbíró.

— **Választmányi ülés.** A szarvasi kispaszádák és földmivesek pártkörének választmánya f. hó 19-én vasárnap délelőtt 1/2 9 óra körül rendkívüli ülést tart.

— **Uj magánkórház a megyében.** Dr. Belopotoczy szarvasi közsigi orvos egy magánkórház építésére kért a minisztertől engedélyt. A miniszter a terveket jóváhagyta némi módosításokkal, amelyeket már azóta foganatosítottak. A kórház Szarvason a gróf Bolza kastély épületében lesz elhelyezve és szanatórium jellege lesz. A kórház berendezése és felszerelése a legmodernebb orvosi igényeknek is megfelel. A vármegyénkben tehát ismét egy modern kórházzal több lesz mint eddig, és reméljük a szarvasi magánkórház se fog elmaradni a többiek jóhíre mögött.

— **Mennyivel drágult a megélhetés?** Most jelentek meg az Országos Ipartestület drágasági indexszámai, amelyek szerint a háború kitörése óta kétszázötvenegyszereseft drágult a megélhetés. A drágulás október folyamán 10.6 százalék, az élelmiszerek drágulása október folyamán 8.5 százalék, a ruházati cikkeké 7.6 százalék, a fűtés és világítás 44.3 százalék, a vegyes kiadásoké 15.5 százalék, a lakbér változatlan. Ez év eleje óta 313.2 százalékkal drágult a megélhetés. A drágasági indexszámokat aranyban mérve, ma 45.4 aranykoronából ugyanaz a meg-

élhetés biztosítható, mint a háború előtt száz aranykoronából. E szerint aranykoronával mérve a megélhetést, a háború kitörése óta ölcsoóbodott.

— **Karácsonyi vásár.** A szarvasi „Luther árvaház” vezetősége a társadalom bevonásával az árvák karácsonyi fájára december hó 8-án a főgmánázium tornacsarnokában 3 napos karácsonyi vásárt rendez. Amidőn azt a mi közönségünknek tudtára adjuk, egyben kérjük is, hogy mindenki tehetsége szerint hozzon áldozatot arra az oltárra, ahol a legszebb erény lángol az árvák felsegítésé és könnyük letörése. Az adományok gyűjtése a napokban megkezdődik adományokat e nemes célra adjon mindenki, mert a jókedvű adakozót szereti az isten. Pénzbeli természetben adományok át adhatók, vagy bejelentetők Danko Soma igaz. tanító urnál és a Lányi urhölgyeknél.

— **Gerő József és neje** e ho 16-án tartották házasságuk 25 éves évfordulóját.

— **Esküvők.** Özv. Csicsely Pálné Erzsike leánya Csicsely Pállal f. hó 21-én délután 3 óra körül az ó-templomban, — Özv. Szakács Györgyné Pál fia Nyemcsok Jucikával, Nyemcsok Mihály és neje Pál fia Szirony Mariskával f. hó 23-án d. u. 2 óra körül az ó-templomban, — Czinkoczkó Mihály és neje Mariska leánya Medvegy Jánossal f. hó 25-én d. u. 4 óra körül a szarvasi ó-templomban, — Tibicinyi János és neje Erzsike leánya Mateidesz Jánossal f. hó 28-án d. u. 2 óra körül az uj-templomban, — özv. Csilik Györgyné György fia Krajcsi Annuskáft f. hó 22-én d. u. 2 óra körül, Majernyik István és neje Mariska leánya Dankó Jánossal, Pál fia Ladnyik Annuskával f. hó 23-án d. c. 10 óra körül, Roszik Pál és neje György fia Kovács Zsuzsikával f. hó 29-én d. u. 2 óra körül, Armoczy János és neje Annuska leánya Fabó Györggyel f. hó 30-án d. u. 2 óra körül a köndorosi ág h. ev. templomban tartják esküvőjüket.

— **A magyar népdal.** A szarvasi Férfi Dalkar Rohoska Géza tanító vezetésével nagy sikerrel kultiválja a magyar népdalt. E célra a Szarvasi Hélyi Tanító-egyesület a keittözezi koronát adományozott, a dalkarnak.

— **Drágább a só.** A pénzügyminiszter a hivatalos lapban közzétette a só árának új megállapítását. Ennekfolytán a só ára vármegyénkben is emelkedik. És pedig az ékezésre használt őrölt konyhasó ára kilogrammonként 32 K, az iparisó 22 K, a marhasó 26 K lesz a kicsinybeni eladásnál, mely árakhoz a papíracsokért külön 2 korona felszámítható.

— **Újra emel a Máv.** Megbízható helyről nyert értesülés szerint november 20-án ismét felemelik a vasúti tarifákat. Az áruforgalomban 160—200 százalékos áremelkedések lesznek. A darabárúk — beleértve a gyorsárúkat is — szállítási díja 250 százalékkal fog megdrágulni. A kocsiarcományok fuvardíját 160 százalékkal drágítják, a személy és gyorsvonatokra szóló menetjegyek árait 100 százalékkal fogják felemelni.

— **A tej, turó, tejföl és vaj új irányára.** A vármegye Árvizsgáló Bizottság a múlt hó 31-én a tejtermékekre vonatkozólag a következő új irányárakat állapította meg: A piacon: egy liter tej 28, egy kilogramm turó 90, egy liter tejföl 120, egy kilogramm vaj 500 korona, tejcsarnokokban és szövetkezeteknél: egy liter tej 32 korona, kereskedésekben különleges vaj kilója 600 korona.

— **Ki a bolond?** Egy alföldi városban történt. Megbetegezett a tiszteltes. Mivel pedig a városbeli doktorokkal hadilábon állott, a szomszédból hozott egyet. Panaszos nyugással fogadta az érkezőt:

— Jaj doktor ur! Jaj doktor ur! A hasam, a hasam, nagyon fáj, nagyon fáj! — A doktor megcsóvjája a fejét:

— En Istenem. én Istenem! milyen bolond! Minden szót, minden szót, kétszer mond, kétszer mond!

Egy ház. Iskola.

* **Főgimnáziumi látogatás.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a vonatkozó törvény alapján Dr. Lippay György szegedi tankertületi kir. főigazgatót megbízta az 1922—23. tanévre a szarvasi ág. ev. főgimnázium

látogatásával és az állami főfelügyelet gyakorlásával.

* **Tanítóink újabb alapítványa.** A Szarvasi Helyi Tanító-egyesület igazgató választmányára, Molnár János elnök indítványára elhatározta, hogy az egyesület tagjainak a szarvasi polgári leányiskolába, főgimnáziumba és tanítónőképzőbe járó gyermekei részére egyelőre hármincezer koronás alapítványt tesz. Az alapítvány kamaatát minden tanév végén jutalmul szétosztják a jómagaviseleltiek és szorgalmasok között. Az alapítványt tovább gyarapítják.

* **Háboruban elhalt tanítók emléke.** A helyi tanító-egyesület igazgató választmányára Pataki János alelnök indítványára elhatározta, hogy Szarvas hírhatalmú kimult öt tanító emlékét megörökíti. Arcképeiket nagyítva a volt tantermekben kifüggeszti mindenik tanító nevére alapítványt gyűjt s annak kamaatát jutalmul az illető iskola növendékei kapják.

Ipar. Kereskedelem.

Munkaalkalom. A magyar állam természetbeni ruhaellátásban részesülő alkalmazottainak lábbeli szükséglete 40 százalékos hiányadban a hazai kisiparosoknak és szövetkezeteknek tartatván fenn, a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium a legközelebb kiadásra kerülő e nemű szállításokban való részvételre a hazai kisiparosokat és szövetkezeteket ajánlattételre felhívja. A szállítás elnyerésére vonatkozó feltételek a szegedi kereskedelmi és iparkamara közlönyében, a „Közgazdaság” című lapban is részletesen közölletnek.

A kisipar támogatása. A kormány új szövetkezeti törvényt dolgozott ki amit a legközelebbi ülésükben fog a nemzetgyűlés elé terjeszteni. A törvényjavaslat felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy az Iparosok Országos Központi Hitelszövetkezetének alapítójához 10 millió koronával járuljon hozzá.

Cipész- és csizmadia-iparosok állami munka szállítása. A szegedi kereskedelmi és iparkamara megkereste az ipar-területeket és szövetkezeti ala-

kulatokat, hogy a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium 91061—1922. XV. sz. alatti rendeletének megfelelően az állam által készítettet lábbeliknek az 1922—23 költségvetési évben biztosítása véget a cipész és csizmadia kézműiparosok annak elkészítése céljából pályázatát november hó 30-ig a kamarához terjessze fel.

Irodalom.

A Talmud magyar fordításának I. része (Mik a nemzsidók a Zalumd szerrint. Ember áldozatok) megjelent. Az egész mű ára 200 kor. (Utánvéttel nem küldhető, mert az utánvételi díja 68 kor.) Minden öntudatos kereszténynek el kell olvasni a Talmudot, mert ennek ismerete nélkül tökéletlen és komolytalan minden akción. Az érdeklődők sziveskedjenek most megszerezni, mert újra nem fogom nyomtatni. Luszénszky Alfonz szerkesztő (Budapest) III. Nád-utca 1. sz.

A női testápolás kézikönyve. Irta: dr. Práger Márton (Kiadja: Lampel R. könyvkiadóhivatala Budapest Andrassy u. 21.) Híjjával volt a magyar könyvpiac az olyan munkának, amely a női testápolás és az célszerű szabályait foglalta magában. Legelőbb eddig megjelent munka reklámszerű kozmetika gyánánt tekinthető. Örövendő fogadjuk ezért a fővárosi Lampel-cég vállalkozását, amely hozzájutott a valóban komoly, jó női testápolási könyvhöz, az olyanhoz, melyet az élet minden szakában használnak forgathat a nő. Az elhanyagolt női testápolást új alapokra kell fektetnünk s azt megtehetjük dr. Práger utasítása alapján. A test erős, széppé válik. A szigoruan szakszerű könyv ment a szárazságtól, nyelvezete élvezetes, könnyen górdülő. Mint olasmány és érdekes, lebilincselő. Bátran ajánlhatjuk azoknak, akik szépségüket, testüket ápolni akarják.

Az ártézi fürdő bérleje tiszteltetted tudatja a közönséggel hogy a kádfürdő helyiségei állandón fűtve vannak, s így mindig meleg. Porcelán kád 100 kor. Cement kád 60 korona.

SPORT.

"Turul" szarvasi Sport Egyesület. A Szintk f. hó 14-ikén tartotta rendkívüli közgyűlését, amely az egyesület életében határkövet jelez. Szarvas sportoló ifjúsága és a sportért lelkesedők egész tömege lépett be a Klubba, amely ilyenformán túlnőtt a keretén. Azért a közgyűlés a Klub nevét is megváltoztatta és Turul szarvasi sport egyesület címen fogja folytatni tevékenységét.

A sportügyekben szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg a közgyűlésen s a nagy számban összegyűlt tagok új tisztikart is választottak és Szarvas egy tábora tömörült sportbarátai erősen készülődnek a jövő szezonra.

A főgúnnázium tornacsarnokában hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton este 6—7 óra között rendszeres torna óra van, ahol a Turul egyesület tagja téli hónapok testét enyveszt munkái után feltrisszülhetnek. A torna órák igen látogatottak.

Hordók. Új és használt boros hordók kaphatók **Berkovics R. cégnél.**
1—7

Minden féle ócska vasat vesz Baginyi lakatos II. Bem-utca 212. sz. Kész ítésház és tűzhely is kapható. 34-26

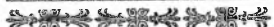
Zöldes Tanintézet
BUDAPEST, VII. DOHÁNY-UTCA 84.
TELEFON: JÓZSEF 123-47.
A legjobban készít elő magánvizsgákra. 9-14

Fáczli Nelli értesíti a t. c. közönséget, hogy szobrász műtermét I. ker. Deák Ferenc utca 86. szám alól (Medvegy-ház) helyezte át, a hol szobrászművek készítését, javítását stb. vállalja. Szíves pártfogást kér.

Eladó ház azonnal beköltözhető, mellék-helyiségekkel II. III. ker. Szántóföld: Szarvason 12 hold tanya épületekkel. Szarvason: 9 hold épületek nélkül.

KÉRES megvételre 15, 20, 30, 50 és azon felüli területtel bíró gazdasági épületekkel ellátott szántóföldeket helyben és vidéken. Keres szántóföldeket **barátra** 10 holdtól fel, anyagi garáciát nyújtó megbízói részére. Harmadából szántóföldeket anyagi garáciát nyújtó felei részére.

Levey Balázs szarvasi ingatlan forgalmi irodája, II. ker. Vak-utca 184/a. sz. a. 3—*

NYILAS IMRE

gépműhely és gépraktára SZARVAS.

A legmeszebb menő felelősség mellett vállalom és végzem az összes gyári, malmi és gazdasági gézgépek, gőzkazánok átalakítását, szerelését és javítását. Gőzkazánokat hivatalos nyomtatás alá előkészítek, törött géprészek autogén-hegesztést és hengerek rugósát végzem. Készítek vasajtókat, sűrítésképeket és minden e szakmába vágó munkákat. Háztartási lakatos munkákat sürgősen elintézek. **Gépraktárából** az összes gazdasági gépek előnyösen beszerezhetők. Ha gépet eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal hozzám. — Mindenféle műszaki cikkkel beszerezhetők. — Tanoncokat felveszek. 3 52

Tűzfifa, mész, cement, homok, mok, stb. kis- és nagytételekben a legjutányosabb áron kaphatók **Fábricz György**-nél III. ker. 115. szám. 3—3

Eladó ház II. ker. 39 számú Pálínkás féle ház eladó. Értekezni lehet **Marsal László** és **Tibold Ferencel**. 2—2

Értesítés.

Felhívom a n. c. közönség becses figyelmét, hogy

buter szükségletét

Szarvason, a Plac-téri, volt Fischbein-féle üzlet raktárából szerelheti be a legolcsóbb árák mellett. Nagy választékban kapható mindenféle keményfa hálószoba berendezés, búttak, kóris, cseresznye, tölgy és vöröstenyőfa, stólet és világos maigoni kóris butorok, konyha berendezések, kerek hajlított székek, hinta székek, mosdók, fotelek, zsurrasztalok, sezlonok, diványok legnagyobb raktára. Szíves pártfogást kér

21—26 **Stern Simon.**

Gőzkazánok javítása.

Új tüszekrényt, új csőfalat és mindenféle kácazan munkák készítését vállalja

NYILAS IMRE

gépműhely és az összes lakatos munkák ipartelepe Szarvason. Továbbá mindenfajta mértegek és súlyok javítását és hitelesítését. 21—*

Lakodalmi kölcsönösanyagok

(tányérok, tálak, evőeszközök, üvegek, poharak stb.) korlátlan mennyiségben a legjutányosabb áron kaphatók

Gross Sándor

üveg- és porcellánkereskedésében, Kossuth-ter. Ugyanott állandóan dúsan felszerelt raktár üveg, porcellán, fém és egyéb ajándék tárgyakban, lámpákban, tikrökben. 5-2

Épület tvegenés
Központozási

hanszergyar
STERNBERG
BUDAPESTEN, RAKÓCZI-UT 60/c.
Minden hangszertükré jóállást vállalunk
száma saját palotájában.
Királyi udvari
Minden hangszertükré jóállást vállalunk
száma saját palotájában.
Királyi udvari

Hangszerek, Zongorák, Gramofonok,
Minden hangszertükré jóállást vállalunk száma saját palotájában. Királyi udvari

STERNBERG
BUDAPESTEN, RAKÓCZI-UT 60/c.
Minden hangszertükré jóállást vállalunk száma saját palotájában. Királyi udvari

hanszergyar
Királyi udvari

STERNBERG
BUDAPESTEN, RAKÓCZI-UT 60/c.
Minden hangszertükré jóállást vállalunk száma saját palotájában. Királyi udvari

PETROLEUM

legolcsóbban

Berkovics

R. cégnél

1—7

kapható nagyban és kicsinyben.

Nyomatott érv. Csasztrvan Györgyné könyvnyomdájában Szarvason. Beliczey-ut 115.

Ügyes fiút tanulóinak felvételtek lapunk nyomdájában.